

«Οποιοδήποτε μαθησιακό αντικείμενο μπορεί να διδαχθεί αποτελεσματικά με κάποιον πνευματικά έντιμο τρόπο σε κάθε παιδί σε οποιοδήποτε στάδιο της εξέλιξής του»

J. Bruner

- Επιστημονικά και φιλοσοφικά παράδοξα (Ζήνωνας, Ράσελ και δημοκρατία).
- Ο φιλοσοφικός γρίφος της κότας και του αβγού.
- Ο χορός των μελισσών: η «γλώσσα» του σώματος της μέλισσας.
- Ψηφίδες από το παρελθόν του Ευόσμου: Αγ. Αθανάσιος, βιομηχανική περιοχή, το πρώτο σχολείο στο Χαρμάνκοϊ.
- Η επανεμφάνιση της λύσσας.
- Τα άγνωστα και τα γνωστά ηφαίστεια της Ελλάδας.
- Περί δημοκρατίας: μια διερεύνηση.
- Σύντομη ιστορία της Θεσσαλονίκης.
- Τρίγωνο των Βερμούδων: φαντασία ή πραγματικότητα;
- Εικαστικές δημιουργίες.

ΠΑΡΑΔΟΞΑ ΜΕ ΝΟΗΜΑ

Ο Ζήνωνας (περίπου 490–430 π.Χ.) ήταν μαθητής του μεγάλου αρχαίου φιλόσοφου Παρμενίδη. Σεβόταν πολύ τον δάσκαλό του και έμαθε πολλά από αυτόν.

Ο Ζήνωνας προσπάθησε να αποδείξει ότι τα λόγια του Παρμενίδη ήταν αληθινά. Όμως τι έλεγε ο Παρμενίδης; Υποστήριζε ότι στον κόσμο δεν υπάρχει κίνηση! Έλεγε ότι η κίνηση και η αλλαγή είναι μία ψεύτικη εντύπωση που έχουν οι άνθρωποι και ότι αυτή δεν είναι η αλήθεια των πραγμάτων. Έλεγε ότι αυτό που αξίζει και είναι αληθινό είναι αυτό που μένει πάντα το ίδιο. Για παράδειγμα, η λέξη και η ιδέα «γάτα» είναι πιο αληθινή και πραγματική από την «πραγματική» γάτα. Η λέξη και η ιδέα «γάτα» παραμένει σταθερή, ενώ η «πραγματική» γάτα στον κόσμο γεννιέται, μεγαλώνει και πεθαίνει και χάνεται γρήγορα... Και αυτή η συνεχής κίνηση και αλλαγή δεν μπορεί να είναι αυτό που αξίζει περισσότερο. Δεν μπορεί να είναι η πραγματική αλήθεια των πραγμάτων. Ο Παρμενίδης είχε έναν μεγάλο αντίπαλο, τον φιλόσοφο Ηράκλειτο (περίπου 544 π.Χ.- 484 π.Χ.).

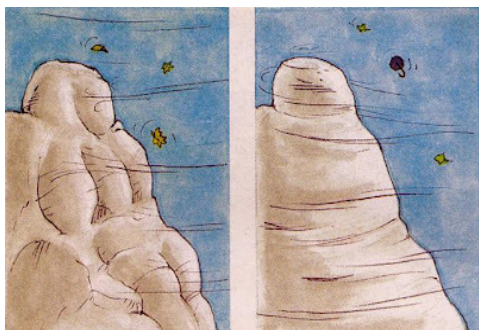
Παρμενίδης: Κατά βάθος μόνο αυτό που δεν αλλάζει και είναι ακίνητο υπάρχει

Ο Ηράκλειτος έλεγε ότι όλα διαρκώς αλλάζουν και τίποτα δε μένει σταθερό. Αυτή είναι η αλήθεια των πραγμάτων. Αυτό το ονόμασε «τα πάντα ρει». Αυτή η ασταμάτητη αλλαγή όμως δε γίνεται στην τύχη αλλά με σταθερούς κανόνες. Στην τάξη συζητήσαμε για αυτούς τους δύο Έλληνες φιλοσόφους που είναι γνωστοί σε όλη τη γη και μάθαμε ότι τους επόμενους αιώνες και έως τη δική μας εποχή πολλοί φιλόσοφοι επηρεάζονται από τη σκέψη του ενός ή του άλλου.

Ηράκλειτος: Τα πάντα ρει

Εμείς φέτος στα μαθήματά μας σκεφτήκαμε πολλές φορές ότι «τα πάντα ρει». Στο μάθημα της Φυσικής συζητήσαμε με τον κύριό μας ότι όλα στη φύση αλλάζουν. Το βιβλίο μας γράφει ότι η φυσική ασχολείται με τα φυσικά φαινόμενα, δηλαδή με τις αλλαγές στη φύση. Αν ζούσε σήμερα ο Παρμενίδης, μπορεί να έλεγε ότι η φυσική ασχολείται με κάτι που δεν υπάρχει πραγματικά, δηλαδή ότι είναι ένα ψέμα! Στο μάθημα της γεωγραφίας συζητήσαμε πως και εκεί τα πάντα ρει, γιατί, ας πούμε, με το φαινόμενο της διάβρωσης αλλάζει το ανάγλυφο της γης. Στην ιστορία είδαμε ότι καμία

«Τα πάντα ρει»

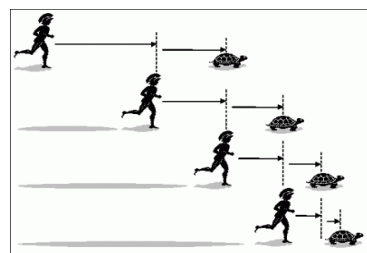
αυτοκρατορία δεν επικρατεί για πάντα, δηλαδή και εδώ τα πάντα ρει. Στη γλώσσα μάθαμε ότι οι κανόνες της γραμματικής αλλάζουν συνέχεια και οι λέξεις με τον καιρό αλλάζουν στην ορθογραφία και στο νόημά τους. Κάποτε έγραφαν «δεν θέλω» και τώρα γράφουμε «δε θέλω». Η λέξη «δήμος» στην αρχαία Ελλάδα σήμαινε «λαός», ενώ σήμερα σημαίνει έναν θεσμό της αυτοδιοίκησης. Συζητήσαμε για τον Πλάτωνα, ο οποίος συμφωνούσε περισσότερο με τον Παρμενίδη και το Ζήωνα, λέγοντας ότι τίποτα δεν είναι τέλει

στον κόσμο των αλλαγών που ζούμε παρά μόνο στον αιώνιο και ακίνητο «Κόσμο των Ιδεών». Π.χ. ένα τετράγωνο δε γίνεται να είναι αληθινό τετράγωνο, επειδή, αν πάρουμε ένα μεγεθυντικό φακό που το

μεγεθύνει 1.000 φορές, θα διαπιστώσουμε ότι δεν είναι τελείως ίσες οι γραμμές του. Ούτε οι γωνίες του είναι ακριβώς 90° . Δηλαδή το αληθινό τετράγωνο είναι μόνο στη σκέψη και στις ιδέες μας. Ο δάσκαλός μας τότε μας είπε ότι σε κάθε τι υπάρχει ένα λάθος, έστω και πάρα πολύ μικρό. Τίποτε δεν είναι πραγματικά τέλειο στον κόσμο μας. Και εμείς του απαντήσαμε τότε ότι και αυτό που μας είπε έχει κάποιο λάθος! Και το δέχτηκε.

Ο Ζήνωνας για να δείξει ότι οι ιδέες του Παρμενίδη ήταν οι ορθές και όχι αυτές του Ηράκλειτου δημιούργησε περίπου σαράντα παράδοξα.¹ Από αυτά σώζονται τα εννέα. Με αυτά προσπάθησε να δείξει ότι, αν δεχτούμε ότι υπάρχει κίνηση και αλλαγή όπως την καταλαβαίνουμε, καταλήγουμε σε πράγματα απίθανα, ψεύτικα, παράξενα.

Ένα από τα πιο σημαντικά παράδοξα του Ζήωνα είναι το παράδοxo «Ο Αχιλλέας και η Χελώνα». Το παράδοxo αυτό λέει ότι ο Αχιλλέας, ο οποίος βρίσκεται πίσω από τη χελώνα και την κυνηγάει, δε θα τη φτάσει ποτέ. Μόλις ο Αχιλλέας φτάσει στο σημείο που ήταν εκείνη, αυτή θα έχει προχωρήσει έστω και λίγο. Θα έχει προχωρήσει έστω και ένα χιλιοστό του χιλιοστού του χιλιοστού του χιλιοστού... από το σημείο αυτό. Έτσι θα είναι πάντα μπροστά του. Για να φτάσει τη χελώνα ο Αχιλλέας, πρέπει η χελώνα να μείνει ακίνητη τη στιγμή που θα φτάσει ο Αχιλλέας στο σημείο που είναι αυτή. Όμως η χελώνα δε σταματά καθόλου. Κινείται διαρκώς, έστω και... σαν χελώνα. Πάντα θα είναι πιο μπροστά από τον Αχιλλέα. Δηλαδή, σύμφωνα με τον Ζήωνα και το παράδοξό του, αν δεχτούμε ότι υπάρχει κίνηση όπως την ξέρουμε, καταλήγουμε ότι ο Αχιλλέας ποτέ δε θα φτάσει τη χελώνα. Αυτό όμως είναι φανερά λάθος. Άρα και η κίνηση και αλλαγή είναι ένα λάθος... Κάτι άλλο πρέπει να συμβαίνει πραγματικά. Μήπως τα πάντα δε ρει;

Στην τάξη ασχοληθήκαμε στην ώρα των μαθηματικών με το πρόβλημα αυτό. Σκεφτήκαμε ότι, αν πάρουμε ένα μήκος 100 μέτρων στην κατεύθυνση που τρέχουν ο Αχιλλέας και η χελώνα, και αυτά τα 100 μέτρα τα χωρίσουμε σε κομμάτια, τότε η απόσταση αυτή των 100 μέτρων μπορεί ως άθροισμα να γραφεί:

$$\frac{1}{2} (= 50 \mu.) + \frac{1}{4} (= 25 \mu.) + \frac{1}{8} (= 12,5 \mu.) + \dots + \frac{1}{16} (= 6,25 \mu.) + \dots + \frac{1}{128} (= 0,78125 \mu.) + \dots + \frac{1}{1024} (= 0,097 \mu.) + \dots + \frac{1}{16384} (= 0.0061 \mu.) + \dots + \dots$$

Το μαθηματικό σύμβολο του απείρου

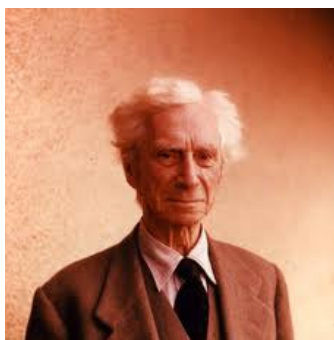
Βλέπουμε ότι η πρόσθεση αυτή αποτελείται από αμέτρητα (άπειρα) κλάσματα. Όμως το αποτέλεσμα δεν είναι το άπειρο αλλά το 100 (μέτρα). Όσο προχωράμε τα κλάσματα μικραίνουν, αφού μεγαλώνει ο παρονομαστής, και τα κλάσματα με τεράστιους παρονομαστές είναι σχεδόν μηδέν. Από ένα σημείο και μετά είναι σαν να κάνουμε $0+0+0+0+0\dots$

Ο Αχιλλέας θα τρέξει τα 100 μέτρα στο χρόνο που τα τρέχει, ας πούμε σε 15 δευτερόλεπτα. Η χελώνα θα τα τρέξει στο χρόνο που αυτή τα τρέχει, ας πούμε σε 20 λεπτά. Άρα δε γίνεται να μη φτάσει ο

¹ Παράδοxo είναι κάτι που μας φαίνεται παράξενο, απίθανο, ψεύτικο.

Αχιλλέας τη χελώνα και να μην την ξεπεράσει. Ο Αχιλλέας μετά από 15 δευτερόλεπτα θα είναι στο τέλος των 100 μέτρων, ενώ η χελώνα την ίδια στιγμή θα έχει τρέξει μόνο 1.25 μ.²

Φαντάσου ότι σε μία εκκίνηση ενός αγώνα δρόμου 100 μέτρων βρίσκεται ο Μπολτ και μία χελώνα 1 μέτρο μπροστά του. Με βάση το παραπάνω παράδοξο, η χελώνα θα τερματίσει πρώτη! Αδύνατο...

Ο Ράσελ

Ένα άλλο παράδοξο είναι το παράδοξο του κουρέα, του Ράσελ. Ο Ράσελ (1872-1970) ήταν ένας διάσημος και τρομερά έξυπνος Άγγλος μαθηματικός, φιλόσοφος και κοινωνιολόγος. Ήταν ουσιαστικά αυτοδίδακτος. Το παράδοξό του μιλάει για ένα χωριό, στο οποίο υπήρχε ένας κουρέας. Αυτός ξυρίζε άνδρες του χωριού. Σε εκείνο το χωριό μπορούμε να χωρίσουμε λογικά τους άνδρες σε δύο ομάδες («σύνολα): σε αυτούς που ξυρίζονταν μόνοι τους και σε αυτούς, που ξυρίζονταν από τον κουρέα (εκείνα τα χρόνια, οι άνδρες ξυρίζονταν και στον κουρέα). Το πρόβλημα εδώ είναι σε ποια ομάδα (σύνολο) ανδρών ανήκει ο κουρέας. Στην ομάδα των ανδρών που ξυρίζονται μόνοι τους ή στην ομάδα των

ανδρών που τους ξυρίζει ο κουρέας; Ποια είναι η δική σας γνώμη; Σκεφτείτε το. Τέτοια παράδοξα και άλλα οδήγησαν τον Ράσελ να κάνει

μεγάλες ανακαλύψεις στα ανώτερα μαθηματικά και στην επιστήμη της λογικής. Όπως βλέπετε, τα μαθηματικά... ξυρίζουν!

Όμως δεν υπάρχουν παράδοξα μόνο στα μαθηματικά. Η ζωή είναι γεμάτη παράδοξα. Εμείς θα σας αναφέρουμε ένα παράδοξο που συζητήσαμε στο μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής. Αυτό είναι το παράδοξο της δημοκρατίας, το οποίο λέει ότι η απόλυτη δημοκρατία μπορεί να φέρει κατάργηση της δημοκρατίας! Αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, αν με τη δημοκρατία επιτρέψουμε εμείς, ο λαός, να έρθει στην εξουσία ένας αντιδημοκράτης πολιτικός με την πλειοψηφία στις εκλογές. Αυτός μπορεί να πήρε την πλειοψηφία με ψεύτικες και πονηρές υποσχέσεις. Έτσι με τη δημοκρατική ψήφο του λαού γίνεται κυβερνήτης και μετά από τη θέση αυτή μπορεί να καταργήσει τη δημοκρατία. Σε αυτό το παράδοξο δεν έχει δοθεί λύση.

Η γνώμη μας για αυτό το παράδοξο είναι να μην αφήσουμε αντιδημοκράτη πολιτικό να κυβερνήσει δημοκρατική χώρα. Στο μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής σκεφτήκαμε ότι η παιδεία του λαού ίσως είναι μία λύση σε αυτό το πρόβλημα. Ένας αντιδημοκράτης πολιτικός πολύ δύσκολα μπορεί να παρασύρει έναν λαό που έχει δυνατό χαρακτήρα, γνώσεις και είναι συνέχεια ενημερωμένος. Σε εκείνο το μάθημα καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι χωρίς παιδεία δεν υπάρχει δημοκρατία. Ποια είναι η δική σας γνώμη;

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΠΑΓΩΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΓΩΝΙΔΗΣ

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΠΑΠΑΣ

² Τα 20 λεπτά που χρειάζεται η χελώνα για να καλύψει τα 100 μέτρα είναι $20 \times 60 = 1200$ δευτερόλεπτα. Σε 1 δευτερόλεπτο καλύπτει 100:1200 μέτρα και σε 15 δευτερόλεπτα καλύπτει $15 \times 100:1200 = 1,25$ μέτρο της διαδρομής των 100 μέτρων.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ³

Στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής φέτος ασχοληθήκαμε αρκετά με το θέμα της δημοκρατίας. Εκτός από άλλα πράγματα, είπαμε και ότι δημοκρατία είναι το πολίτευμα που συνδυάζει την ισότητα με την ελευθερία.

Ισότητα κυρίως σημαίνει ισότητα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις για όλους τους πολίτες. Μία δημοκρατία όμως δεν επιβάλλει ισότητα στον πλούτο, γιατί τότε κινδυνεύει η ελευθερία. Όμως δεν μπορεί και να δέχεται υπερβολικές ανισότητες στον πλούτο. Και οι λιγότερο πλούσιοι πρέπει να έχουν αξιοπρεπή ζωή σε μία δημοκρατία. Ισότητα είναι όταν σε ένα κράτος ισχύουν το ίδιο οι νόμοι για όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα από τον πλούτο ή την κοινωνική θέση του καθένα. Η ισότητα είναι δικαιοσύνη.

Ελευθερία είναι η δυνατότητα να καλλιεργεί ο κάθε πολίτης όλα τα προσόντα και τα χαρακτηριστικά του χωρίς να νιώθει ότι τον «φρενάρουν». Ελευθερία είναι η δυνατότητα να ζει κανείς με τον τρόπο που επιλέγει, όταν αυτό δεν παραβιάζει την ελευθερία κάποιου άλλου ή δεν παραβιάζει το νόμο ή δε φέρνει τόσο μεγάλη δύναμη και πλούτο σε ένα άτομο που δεν τα έχει πραγματική ανάγκη και αφαιρεί στοιχειώδη εισοδήματα και δικαιώματα από κάποιους άλλους.⁴

Έτσι ο «γάμος» ελευθερίας και ισότητας είναι δύσκολος, γιατί με τις υπερβολές υπάρχει κίνδυνος να καταργήσει η ελευθερία την ισότητα και η ισότητα την ελευθερία.

Η δημοκρατία απαιτεί να επιλέγεται η εξουσία από το λαό, από τους πολίτες. Οι πολιτικοί πρέπει να κάνουν αυτό που τους έχει πει ο λαός στις εκλογές. Δηλαδή στη δημοκρατία ο ίδιος ο λαός κυβερνά τον εαυτό του. Στο μάθημα ο κύριός μας ρώτησε ποιος κυβερνάει πιο καλά τον εαυτό του. Και η απάντηση ήταν ότι αυτός είναι ο μορφωμένος και αυτός που έχει δυνατό χαρακτήρα. Δηλαδή ο λαός σε μία δημοκρατία πρέπει να έχει δυνατό χαρακτήρα και να έχει πολλές πραγματικές γνώσεις. Δηλαδή να είναι μορφωμένος. ΔΕ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΕΙΑ.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΦΕΤΟΣ «ΕΠΑΙΞΑΝ» ΠΟΛΥ ΣΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

«ΧΑΝΟΥΜΕ ΧΡΟΝΟ, ΚΕΡΑΙΖΟΥΜΕ ΧΡΟΝΟ»

³ Το κείμενο του άρθρου αυτού δημιουργήθηκε στη διάρκεια των μαθημάτων της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής στο Ε1 με θέμα τη δημοκρατία. Με βάση, πρώτο, τη διαδικασία των μαθημάτων αυτών, δεύτερο, τα κείμενα του βιβλίου και, τρίτο, τα επιπλέον στοιχεία από τον δάσκαλο της τάξης διαμορφώθηκε το άρθρο αυτό από τον μαθητή Γιώργο Αποστολίδη με τη βοήθεια και του δασκάλου της τάξης.

⁴ Αν ένας πολίτης έχει κάποιο ταλέντο που του φέρνει πλούτο χωρίς όρια και φτάσει να συγκεντρώνει μεγάλο μέρος του πλούτου όλης της κοινωνίας, τι πρέπει να γίνει; Δεν πρέπει να σταματήσει κάπου αυτό; Ο πλούτος που μπορεί να συγκεντρώσει ένα μεγάλο ταλέντο στο ποδόσφαιρο δεν πρέπει να έχει όρια; Οι 17 από τους 18 μαθητές του Ε1 είχαν τη γνώμη ότι πρέπει να έχει, όταν συζητήθηκε το θέμα στην τάξη.

«ΤΟ ΞΕΡΟΥΜΕ ΠΡΙΝ ΤΟ ΜΑΘΟΥΜΕ»

«ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΕΙΟ»

«Η ΕΡΩΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ»

ΟΛΑ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ
(εικόνα: Μαρία Δαουλτζή)

(εικόνα: Γιώργος Αποστολίδης)

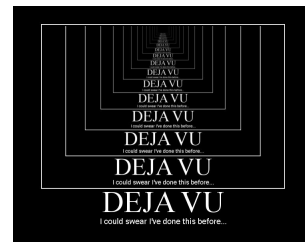
(εικόνα: Ελευθερία Δανηλίδου)

«ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΕΞΟΝΤΑΙ ΠΡΩΤΟΙ»

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ DEJA VU (ΠΑΡΑΜΝΗΣΙΑ)

Ο όρος *déjà vu* είναι γαλλικός και σημαίνει «αυτό το έχω ξαναδεί». Πρώτος μελέτησε το φαινόμενο αυτό ο Γάλλος ερευνητής Emile Boirac (1851-1917).

Το *déjà vu* (παραμνησία) πιο γενικά είναι το αίσθημα ότι κάτι που βλέπουμε ή νιώθουμε ή ακούμε τώρα μας έχει ξανασυμβεί παλιά. Αυτό μας φαίνεται πολύ δικό μας από τη μία και κάπως ξένο και παράξενο από την άλλη. Σαν να βλέπουμε μία ταινία μυστηρίου. Την ώρα που το νιώθουμε, νιώθουμε μαζί ότι

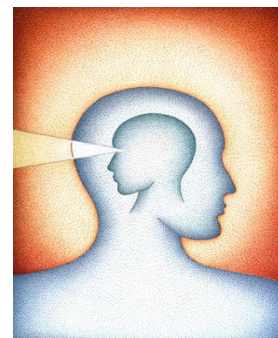

κάτι δεν είναι αληθινό σε όλο αυτό, ότι δεν μπορεί να είναι αλήθεια. Αυτή είναι η διαφορά του με μία απλή ανάμνηση που δεν είναι καθαρή. Μία μακρινή ανάμνηση μπορεί να είναι μπερδεμένη ή κάπως θολή, αλλά δεν έχει μαζί της το αίσθημα ότι δεν είναι πραγματική ή ότι δεν μπορεί να είναι πραγματική. Το *déjà vu*, η παραμνησία, περιέχει το στοιχείο του παράξενου. Πηγαίνει μαζί με μία σιγουριά ότι δεν μπορεί να έχει συμβεί

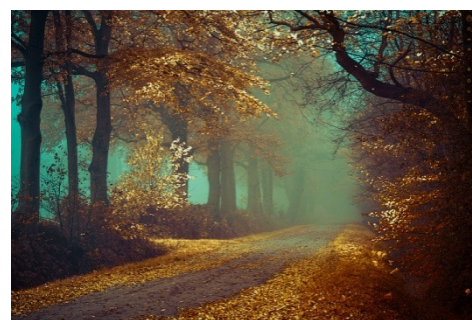
αυτό που μας παρουσιάζει. Αυτό το φαινόμενο είναι αρκετά συχνό και οι επίσημες έρευνες έχουν δείξει ότι το περισσότερο από το 70% των ανθρώπων το έχουν βιώσει τουλάχιστον μια φορά στη ζωή τους.

Ο μελετητής Arthur Funkhouser το 1996 ξεχώρισε τρία βασικά είδη του *déjà vu*.

- Είναι το *déjà vecu* που σημαίνει ότι ένα γεγονός μου έχει ξανασυμβεί, το έχω ξαναζήσει.
- Είναι το *deja senti* που σημαίνει ότι ένα συναίσθημα το έχω ξανανιώσει.
- Τέλος, είναι το *deja visite* που σημαίνει ότι γνωρίζουμε έναν τόπο, ενώ δεν έχουμε πάει ποτέ σε αυτόν. Αυτή είναι η μόνη αίσθηση παραμνησίας που περιέχει έναν συγκεκριμένο τόπο.

Πιο εύκολα εμφανίζεται η παραμνησία σε ανθρώπους που είναι κουρασμένοι ή βρίσκονται σε κάποια αγωνία ή άγχος. Επίσης πιο συχνό είναι το *déjà vu* σε ανθρώπους που είναι πιο μορφωμένοι και ευαίσθητοι. Έχει παρατηρηθεί επίσης ότι εμφανίζεται πιο πολύ σε ανθρώπους που κάνουν ταξίδια. Μπορεί να εμφανιστεί σε όλες τις ηλικίες, αλλά πιο συχνά εμφανίζεται σε ανθρώπους που είναι ανάμεσα στα δεκαπέντε και είκοσι πέντε χρόνια τους. Κάποιοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι πρόκειται για μία βλάβη της μνήμης που οφείλεται σε κάποιο πρόβλημα στη λειτουργία του εγκεφάλου. Γενικά πάντως θεωρείται ότι τις περισσότερες φορές η εμφάνιση της παραμνησίας είναι ένα φυσιολογικό φαινόμενο.

DEJA VU
WHY IS THE TIME
REPEATING ITSELF?

αμφίβολης ανάμνησης, το déjà vu.

& ο δάσκαλος της τάξης

8

αν προηγουμένως βρεθεί μέσα στο σώμα της κότας. Άρα η κότα είναι εκείνη που υπήρχε πριν από το αβγό.

Αλκμήνη Σούλα

ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΕ GRAFFITI

Graffiti από την Ελλάδα

Graffiti από το Μεξικό

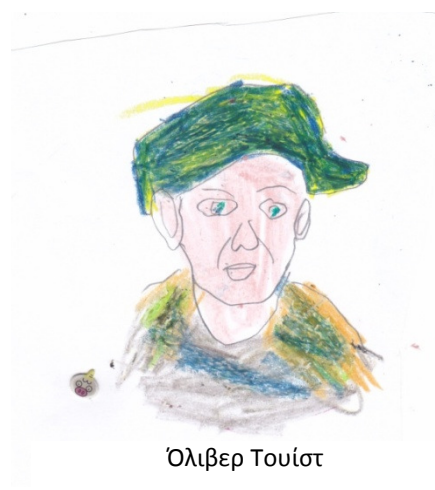

Graffiti από την Ινδία

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Φέτος, στην ώρα της φιλιαναγνωσίας, αφιερώσαμε πολύ χρόνο στην ανάγνωση του βιβλίου του Κάρολου Ντίκενς «Ολιβερ Τουίστ». Παίξαμε θέατρο, ζωγραφίσαμε και συζητήσαμε πολλά θέματα μέσα από το βιβλίο. Το «ξεκοκκαλίσαμε» και το ζήσαμε!

Ο Όλιβερ Τουίστ ήταν ένα παιδί που έχασε τους γονείς του. Τα πρώτα χρόνια της ζωής του ο Όλιβερ τα πέρασε σε ένα άσυλο απόρων. Ο επιστάτης του ασύλου, ο κ. Μπάμπλ, είπε κάποια στιγμή στην κ. Μαν (ιδιοκτήτρια του ασύλου) ότι ο Όλιβερ πρέπει

Όλιβερ Τουίστ

(έργο της Σοφίας Αγοράκη με τη βοήθεια της Εύας Χαριζάνη)

να εργαστεί. Έτσι του βρήκαν μία εργασία σε ένα γραφείο τελετών. Μα και στο νέο του περιβάλλον η ζωή του μικρού Όλιβερ ήταν μαρτυρική και ανυπόφορη. Έτσι, μια μέρα, ο Όλιβερ ξεκίνησε με τα πόδια για το Λονδίνο. Παντού ήταν μόνος, παντού ήταν αποδιωγμένος και αβοήθητος. Ύστερα από πολλές μέρες έφτασε στα προάστια του Λονδίνου. Εκεί συναντήθηκε τυχαία μ' ένα νεαρό αλήτη, τον Τζακ Ντώκινς. Αυτός πρότεινε στον Όλιβερ να τον πάει στο Λονδίνο και να τον συστήσει σ' ένα "καλό γέρο" που βοηθούσε τ' απροστάτευτα παιδάκια. Ο γέρος αυτός ήταν ο Φάγκιν. Δουλειά του ήταν να μαζεύει αλητάκια και να τα εκπαιδεύει στην κλεψιά...

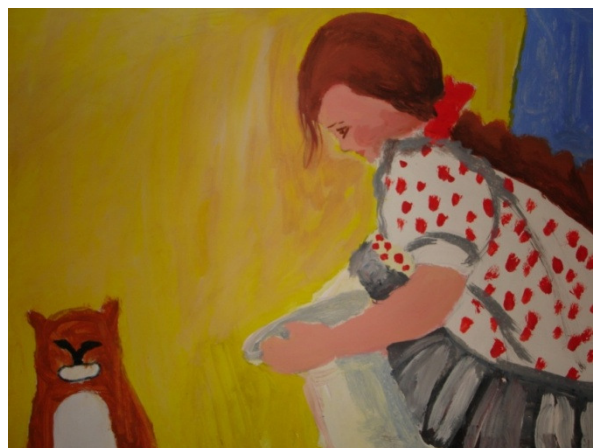
Τι έγινε άραγε στο τέλος; Στο βιβλίο θα βρεις την απάντηση. Διάβασέ το!

Εύα Χαριζάνη

Σοφία Αγοράκη

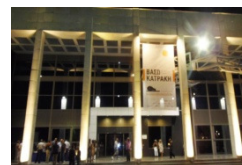
ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΑΓΟΡΑΚΗ

Ο δάσκαλός μου μού ζήτησε να παρουσιάσω στο «Άλλο Μάτι» μερικά έργα μου. Μετά μου ζήτησε να γράψω κάτι για αυτά ή για τη σχέση μου με τη ζωγραφική. Και να βάλω κάποιο τίτλο σε κάθε ζωγραφιά. Εγώ κάπως δυσκολεύτηκα με όλα αυτά. Έβαλα όμως τίτλο σε τρεις από τις τέσσερις παρακάτω ζωγραφιές. Τότε ο δάσκαλός μου με ρώτησε μήπως θα ένιωθα πιο καλά αν δεν έγραφα τίποτε στην παρουσίαση των έργων μου. Εγώ του είπα ότι θα ήταν πιο καλά έτσι. Για αυτό το λόγο παρουσιάζω τις ζωγραφιές μου χωρίς λόγια. Δηλαδή χωρίς λόγια εκτός από αυτά που έγραψα τώρα... Για να μη γράψω λόγια, έπρεπε να γράψω λόγια!

ΒΑΣΩ ΚΑΤΡΑΚΗ

Πριν από λίγο καιρό πήγαμε εκπαιδευτική επίσκεψη στο Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης. Εκεί είχε εγκαινιαστεί μία έκθεση με έργα της χαράκτριας Βάσως Κατράκη με τίτλο: «Βάσω Κατράκη: σε Λευκό και Μαύρο».

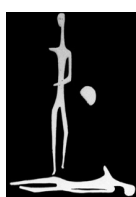

Εκεί είδαμε πολλά έργα της και συζητήσαμε για αυτά με μία υπεύθυνη του Τελλόγλειου που μας βοηθούσε να καταλάβουμε πιο καλά αυτό που βλέπαμε. Στο τέλος παίξαμε και ένα διασκεδαστικό παιχνίδι που ήταν ένα παζλ με ένα έργο της Κατράκη.

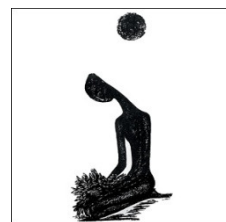

Η Βάσω Κατράκη (1914-1988) σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών με καθηγητές τον Κωνσταντίνο Παρθένη και τον Γιάννη Κεφαλληνό. Ξεκίνησε με

τη ζωγραφική, αλλά γρήγορα φάνηκε η κλίση της στη χαρακτική. Η καταγωγή της από το Νησάκι του Αιτωλικού, κοντά στο Μεσολόγγι, σημάδεψε ανεξίτηλα τη ζωή της αλλά και το έργο της. Η Βάσω Κατράκη ως χαράκτρια δούλεψε σε μεγάλο βαθμό το υλικό του ψαμμίτη. Βραβεύτηκε πολλές φορές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η πιο σημαντική διάκρισή της ήταν η βράβειυσή της στη Μπιενάλε της Βενετίας το 1966. Στο Αιτωλικό σήμερα λειτουργεί το μουσείο Βάσω Κατράκη.

Η Βάσω Κατράκη είχε ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στην τέχνη της. Αυτό ήταν να μεγαλώνει τους λαιμούς στα πρόσωπα που ζωγράφιζε. Παρουσίαζε τις ανθρώπινες μορφές εξαιρετικά λεπτές και ψηλές. Στα έργα της κυριαρχεί το άσπρο και το μαύρο χρώμα. Γενικά, ενώ οι μορφές στα έργα της είναι πολλές φορές σαν να βγαίνουν από τη φαντασία ή τα όνειρά της, όμως έχουν σχέση με τη σκληρή πραγματικότητα που υπήρχε γύρω της. Ήθελε να δείξει την πείνα, τη δυστυχία, το φόβο που υπήρχε στην Ελλάδα μετά από τον πόλεμο του 1940. Ήταν τα χρόνια της Κατοχής των Γερμανών (1941-1944 και του εμφύλιου πολέμου (1945-1949) με την απουσία δημοκρατίας και ελευθερίας.

ΑΡΕΤΗ ΛΩΛΟΥ
ΕΥΑ ΧΑΡΙΖΑΝΗ
ΣΟΦΙΑ ΝΕΟΦΥΤΙΔΟΥ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Φέτος τον χειμώνα η πέμπτη τάξη (Ε1 και Ε2) του σχολείου μας (5^ο Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου) πήγε μία εκπαιδευτική επίσκεψη στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης. Εκεί οι άνθρωποι του μουσείου εφάρμοσαν ένα «μάθημα» που έγινε σαν ομαδικό παιχνίδι. Ήταν ένα πρόγραμμα του μουσείου που είχε τον τίτλο «Όψεις της καθημερινής ζωής στην παλαιοχριστιανική εποχή». Ασχοληθήκαμε με αντικείμενα της καθημερινής ζωής των βυζαντινών και με όπλα. Ήταν πολύ

ευχάριστα και μάθαμε πολλά πράγματα. Πριν αρχίσει το παιχνίδι δύο κυρίες του μουσείου μας ρωτούσαν πολλά πράγματα για το Βυζάντιο και εμείς απαντούσαμε, γιατί τα ξέραμε από το μάθημα στο σχολείο. Επίσης μας ενημέρωσαν σχετικά με τη λειτουργία του μουσείου και για αυτά που περιέχει.

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης βρίσκεται στη Λεωφόρο Στρατού απέναντι από το πεδίο του Άρεως στη Θεσσαλονίκη. Χτίστηκε από το 1989 έως το 1993 με σχέδια του αρχιτέκτονα Κυριάκου Κρόκου. Ξεκίνησε να λειτουργεί το 1994 και ταυτόχρονα ξεκίνησε και η έκδοση ενός περιοδικού του μουσείου. Στον πρώτο χρόνο της λειτουργίας του το μουσείο υποδέχτηκε τις βυζαντινές αρχαιότητες που βρίσκονταν στην Αθήνα από το 1916 για λόγους ασφαλείας. Πολλές από αυτές παρουσιάστηκαν στους επισκέπτες με μία έκθεση που ονομάστηκε «Βυζαντινοί Θησαυροί της Θεσσαλονίκης. Το ταξίδι της επιστροφής». Το 2005 το μουσείο βραβεύτηκε με το «Βραβείο Μουσείου» του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ο Κ. Κρόκος
(1941-1998)

Το μουσείο διαθέτει διαφορετικές αίθουσες με διαφορετικά εκθέματα η κάθε μία. Υπάρχει η αίθουσα με θέμα τον χριστιανικό ναό των πρώτων χριστιανικών αιώνων (αρχιτεκτονική, «διακόσμηση» του ναού). Υπάρχει και η αίθουσα που έχει ως θέμα την παλαιοχριστιανική πόλη και κατοικία. Εδώ δείχνονται διάφορα πράγματα για τον τρόπο της καθημερινής ζωής, του ντυσίματος, της οικονομίας. Σε μία τρίτη αίθουσα παρουσιάζονται τα παλιά νεκροταφεία των χριστιανών και ο τρόπος που χτίζονταν. Υπάρχει και μία τέταρτη αίθουσα που ασχολείται με θέματα όπως τα μοναστήρια και η ζωή των καλογέρων, η εικονομαχία και ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος (ο κύριός μας αφιέρωσε για όλα αυτά πολύ χρόνο στο μάθημα της ιστορία φέτος και μας έλεγε ότι είναι πολύ σημαντικά). Σε άλλες αίθουσες παρουσιάζεται η ζωή Βυζαντινών αυτοκρατόρων και κρατούνται οι συλλογές διαφόρων βυζαντινών έργων

τέχνης που ανήκαν στον Δημήτρη Οικονομόπουλο και στη Ντόρη Παπαστράτου. Τέλος, στο μουσείο μπορεί κανείς να θαυμάσει ψηφιδωτά από διάφορες βυζαντινές οικίες, έγγραφα και σφραγίδες σημαντικών προσώπων του Βυζαντίου, νομίσματα κλπ.

Πρέπει να πούμε ότι το κτίριο του μουσείου θυμίζει βυζαντινό κτίσμα. Ο χώρος που κάναμε το πρόγραμμα είχε ένα πάτωμα σαν να ήμασταν σε ένα βυζαντινό κτίσμα ή κάστρο. Μας είπαν ότι το μουσείο έχει και χώρους όπου μπορούν να γίνουν ομιλίες και να γίνουν και συναυλίες μουσικής. Έχει επίσης ένα ωραίο εστιατόριο και καφετέρια.

Δημήτρης Ράντος

ΨΗΦΙΑΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΤΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ

Ο ναός του Αγίου Αθανασίου είναι ιστορικό μνημείο και σύμβολο του Ευόσμου. Είναι ο πιο παλιός μεταβυζαντινός ναός που σώζεται στη δυτική Θεσσαλονίκη. Χαρακτηρίζεται διατηρητέο μνημείο.

Λένε ότι άρχισε να χτίζεται το 1817 και τελείωσε το 1819. Σύμφωνα με άλλες πηγές άρχισε να

χτίζεται το 1812. Στο σημείο που χτίστηκε ο ναός υπήρχαν οι στάβλοι του Αλή Μπέη. Ο Αλή παραχώρησε μεγάλη έκταση για να γίνει ο ναός και πολλά χρήματα, μετά από παράκληση των κατοίκων, οι οποίοι, όπως έλεγαν, έβλεπαν λάμψη να βγαίνει το βράδυ από τους στάβλους του. Φαίνεται ότι ο Αλή ήταν κρυφά χριστιανός και έκανε

πως άλλαξε την πίστη του για να καταφέρει, ως μουσουλμάνος, να του επιτραπεί να κατασκευάσει ναό για τους Χριστιανούς.

Το καμπαναριό του ναού χτίστηκε σε μικρή απόσταση από το ναό. Στη νότια πύλη του ναού είναι θαμμένος ο π. Ιωάννης Πέτρου, που ζήτησε να ταφεί εκεί για λόγους ταπείνωσης.

Σήμερα στο ναό γίνονται Θείες Λειτουργίες και Μυστήρια. Επιπλέον αποτελεί και έναν από τους λίγους χώρους πρασίνου του Ευόσμου.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΥΟΣΜΟΥ

Δημοτικό Σχολείο στον Εύοσμο (Χαρμάνκιοϊ) υπάρχει από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Βρισκόταν δίπλα στον Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου.

Στην αρχή οι κάτοικοι έβρισκαν μόνοι τους δασκάλους. Έτσι, απλοϊκοί άνθρωποι, κάποιες φορές έπεφταν πάνω σε ανθρώπους που αναλάμβαναν το έργο χωρίς να διαθέτουν το απαιτούμενο ήθος ή τις απαραίτητες γνώσεις. Αργότερα την επιλογή δασκάλων ανέλαβε μία ειδική επιτροπή.

Ο δάσκαλος έπαιρνε τον μισθό του και «οδοιπορικά». Επίσης του έδιναν σπίτι για να διαμένει και καύσιμη ύλη για τον χειμώνα. Κάθε χρόνο έπρεπε να περάσει από αξιολόγηση για το αν θα συνεχίσει να εργάζεται και την επόμενη χρονιά. Πολλές φορές οι δάσκαλοι έμεναν απλήρωτοι για μήνες και παραιτούνταν.

Για τη λειτουργία του σχολείου φρόντιζε ο Έλληνας Γενικός Πρόξενος και ο Μητροπολίτης. Ο μισθός των δημοδιδασκάλων ήταν περίπου 15 οθωμανικές λίρες και των νηπιαγωγών 18.⁶

⁶ Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα η περιοχή της Θεσσαλονίκης ήταν ακόμη μέρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Τέλος, δίνονταν και υποτροφίες σε άπορους μαθητές, που ήθελαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗ

Σημαντικό πρόβλημα του Ευόσμου είναι η ρύπανση από τις γειτονικές βιομηχανίες, αφού με το πέρασμα των χρόνων δημιουργήθηκαν βιοτεχνίες και εργοστάσια που πολλαπλασιάστηκαν με γρήγορους ρυθμούς.

Καθώς η κατοικήσιμη περιοχή του Ευόσμου μεγάλωνε, όλες αυτές οι επιχειρήσεις βρέθηκαν σιγά-σιγά ανάμεσα στα σπίτια των κατοίκων του Ευόσμου.

Εγκαταστάσεις "καπνομάγαζου"

Το καλό βέβαια ήταν ότι κάποιες επιχειρήσεις προσέφεραν εργασία στους κατοίκους του Ευόσμου, όπως τα καπνομάγαζα, οι εγκαταστάσεις της ESSO PAPPAS και η ΔΕΗ. Όμως οι δύο τελευταίες επιχειρήσεις, ανάγκασαν πολλούς Ευοσμιώτες να πουλήσουν την γη τους χωρίς μεγάλες αποζημιώσεις.

Όλες αυτές οι επιχειρήσεις ήταν επιβαρυντικές για το περιβάλλον του Ευόσμου, γιατί γρήγορα ξέχασαν τις υποσχέσεις τους ότι δεν θα μόλυναν την περιοχή.

Διάφορες μετρήσεις έδειξαν την ύπαρξη επικίνδυνων χημικών ουσιών στο περιβάλλον του Ευόσμου από κακή λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών. Ένα παράδειγμα που θυμάται όλη η δυτική Θεσσαλονίκη, είναι η πυρκαγιά στις δεξαμενές πετρελαίων και αμμωνίας για μέρες, που προκάλεσε εκρήξεις και μεγάλη μόλυνση.

Όλα αυτά τα χρόνια οι βιομηχανίες αυξήθηκαν σε αριθμό και το θέμα της απομάκρυνσής τους από τις κατοικημένες περιοχές μένει άλυτο.

Αλέξανδρος Δεληγιάννης

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

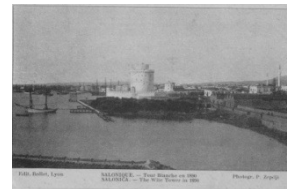
Το 315 π.Χ ο βασιλιάς της Μακεδονίας Κάσσανδρος ιδρύει τη Θεσσαλονίκη στη θέση της αρχαίας Θέρμης, στην οποία δίνει το όνομα της γυναίκας του που ήταν αδερφή του Μ. Αλεξάνδρου. Η πόλη βρίσκεται στο σταυροδρόμι Δύσης

και Ανατολής. Είναι μία πόλη με ένα λιμάνι που έχει μεγάλη στρατιωτική και εμπορική σημασία. Κατά τους ρωμαϊκούς και βυζαντινούς χρόνους κτίζονται στην πόλη πολλά μνημεία, εκκλησίες και κατασκευές όπως η Αγίδα του Γαλέριου (Καμάρα), η Ρωμαϊκή Αγορά, η Ροτόντα, ο Ιππόδρομος, οι Ναοί του Αγίου Δημητρίου και της Αγίας Σοφίας, τα Βυζαντινά Τείχη. Η σπουδαία γεωγραφική θέση της πόλης προκαλεί

επιθέσεις από πολλούς εχθρούς και κατακτητές, όπως οι Σαρακηνοί, οι Νορμανδοί, οι Φράγκοι. Κατά τον 14^ο αιώνα στην πόλη αναπτύσσονται ιδιαίτερα οι τέχνες και τα γράμματα. Εκδηλώνεται το Κίνημα του Ησυχασμού στη Θεολογία και η δημοκρατική Επανάσταση των Ζηλωτών στην πολιτική ζωή. Το 1430 μ.Χ. κατακτιέται από τους Οθωμανούς Τούρκους.

Κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας, εκτός από τους Έλληνες κατοίκους (και τους Τούρκους φυσικά που εγκαταστάθηκαν σε αυτήν ως κατακτητές), έρχονται στην πόλη και μεγάλος αριθμός Εβραίων (κυρίως διωγμένοι από την Ισπανία και την Πορτογαλία), όπως επίσης και Αρμένιοι, Βούλγαροι, Σέρβοι κ.ά. Είναι μία πόλη πολυπολιτισμική και στο πλαίσιο του οθωμανικού κράτους διατηρεί τον σημαντικό της ρόλο. Την περίοδο αυτή χτίζονται, εκτός των άλλων, οθωμανικά λουτρά (χαμάμ) και ο Λευκός Πύργος.

Το 1912 απελευθερώθηκε από τον ελληνικό στρατό. Λίγα χρόνια μετά, το 1917, μία μεγάλη πυρκαγιά καταστρέφει μεγάλο μέρος της πόλης. Από τον 19ο αιώνα και μετά εκσυγχρονίζεται με νέα κτίρια και δημόσια έργα

που δίνουν στην πόλη ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Το 1997 η Θεσσαλονίκη γίνεται πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης. Είναι μια πόλη με πλούσιο παρελθόν. Ελπίζουμε και μέλλον. Έμβλημά της ο Λευκός Πύργος.

Γιώργος Αποστολίδης

ΖΩΑ ΥΠΟ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ορισμένα είδη ζώων βρίσκονται σε εξαφάνιση τα τελευταία χρόνια. Ευτυχώς όμως οι κυβερνήσεις και οι τοπικές κοινωνίες έχουν αποδεχτεί την ανάγκη της διατήρησης των ειδών πάνω στη γη, ιδρύοντας διάφορες οργανώσεις παγκοσμίως, όπως η WWF και η Greenpeace. Στην Ελλάδα για την προστασία των απειλούμενων ειδών δραστηριοποιούνται οι οργανώσεις: WWF Ελλάδας, ο Αρκτούρος, η Εταιρία Προστασίας της Φύσης, η Ελληνική Ζωολογική Εταιρία, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, η Εταιρία Μελέτης και Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας και ο Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας.

Όμως ας αναρωτηθούμε: Γιατί εξαφανίζονται τα ζώα; Τρεις είναι οι κύριοι λόγοι που οδηγούν τα είδη στην εξαφάνιση. Ο πρώτος είναι το ανεξέλεγκτο κυνήγι που υφίστανται ή η παράνομη αλιεία. Ο δεύτερος είναι η καταστροφή των βιοτόπων τους, δηλαδή της περιοχής όπου ζουν, τρέφονται και μεγαλώνουν και ο τρίτος είναι η μόλυνση του περιβάλλοντος και η κλιματική αλλαγή.

Ας δούμε ένα- ένα τα απειλούμενα είδη ζώων στην Ελλάδα.

ΚΑΦΕ ΑΡΚΟΥΔΑ

Η καφέ αρκούδα είναι ένα από τα είδη των ζώων προς εξαφάνιση στην Ελλάδα. Για την προστασία της δραστηριοποιείται η οργάνωση Αρκτούρος που εδρεύει στο Νυμφαίο Φλώρινας.

Ο πληθυσμός της υπολογίζεται σε 350 - 400 περίπου. Ένα μέρος του πληθυσμού ζει στην οροσειρά της Πίνδου κι ένα άλλο μέρος ζει στην οροσειρά της Ροδόπης. Τα τελευταία χρόνια έχουν

εμφανιστεί αρκούδες στον ορεινό άξονα Βόρα-Ολύμπου και στη Στερεά Ελλάδα μέχρι και την ορεινή Ναυπακτία, περιοχές όπου το είδος δεν είχε καταγραφεί τα προηγούμενα 70 χρόνια.

ΛΥΚΟΣ

Σύμβολο δύναμης και ελευθερίας ο λύκος στοιχειώνει θρύλους και παραμύθια εδώ και χιλιάδες χρόνια. Η αλήθεια όμως είναι ότι ο «κακός λύκος» των παραμυθιών δεν είναι παρά ένα είδος προς εξαφάνιση. Την προστασία του έχει αναλάβει η Οργάνωση Αρκτούρος, που βρίσκεται στην Φλώρινα.

Ο λύκος κάποτε υπήρξε το θηλαστικό με τη μεγαλύτερη γεωγραφική εξάπλωση στον πλανήτη μας. Σήμερα όμως κινδυνεύει εξαιτίας του ανθρώπου. Στην Ελλάδα υπολογίζεται ότι ζουν 500- 700 λύκοι στην Κεντρική Μακεδονία και τη Θράκη.

ΜΑΥΡΟΓΥΠΑΣ

Ο Μαυρόγυπας είναι σπάνιο αρπακτικό πτηνό που έχει χαρακτηριστεί προστατευόμενο, καθώς πλέον

κινδυνεύει με εξαφάνιση στην Ελλάδα. Σήμερα η μόνη περιοχή στα Βαλκάνια όπου αναπαράγεται ο μαυρόγυπας, είναι το Εθνικό Πάρκο Δαδιάς του Νομού Έβρου. Εκεί η οργάνωση WWF Ελλάς εργάζεται για την επιβίωση του μαυρόγυπα, με αποτέλεσμα ο πληθυσμός του να έχει αυξηθεί από 25 μόλις άτομα το 1980, σε 90-100 τα τελευταία χρόνια.

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΦΩΚΙΑ

Ένα από τα απειλούμενα με εξαφάνιση θηλαστικά στον κόσμο είναι η μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), η οποία ζούσε παλαιότερα σε ολόκληρη τη Μεσόγειο, τη Μαύρη Θάλασσα και τις βορειοδυτικές ακτές της Αφρικής. Οι ερευνητές υπολογίζουν πως σήμερα υπάρχουν μόνο 500 φώκιες στη Μεσόγειο, από τις οποίες οι 250 ζουν στις θάλασσες γύρω από την Ελλάδα.

ΤΑ ΔΕΛΦΙΝΙΑ

Τα δελφίνια βρίσκονται κι αυτά ανάμεσα στα ζώα υπό εξαφάνιση. Στην πραγματικότητα, είναι θηλαστικά και υπάρχουν 32 διαφορετικά είδη. Στην Ελλάδα ζουν τέσσερα είδη: το Σταχτοδέλφιο, το Ζωνοδέλφιο, το Ρινοδέλφιο και το Κοινό δελφίνι. Η χώρα μας μάλιστα διεκδικεί μια παγκόσμια πρωτοτυπία: ο Κορινθιακός κόλπος είναι το μόνο μέρος της Γης, όπου τα ζωνοδέλφια σχηματίζουν μεικτές ομάδες και ζευγαρώνουν με τα σταχτοδέλφια και τα κοινά δελφίνια.

ΚΑΡΕΤΑ- ΚΑΡΕΤΑ

Η θαλάσσια χελώνα καρέτα καρέτα (*Caretta caretta*) απειλείται με εξαφάνιση. Πριν από 80 χρόνια, ο πληθυσμός της ξεπερνούσε τις 50.000 ενώ σήμερα, με βία φθάνει τις 4.000 παγκοσμίως. Στις αμμώδεις παραλίες της Ελλάδας γεννούν τα αυγά τους πάνω από 2.000 χελώνες, που αποτελεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό στην Μεσόγειο. Για την προστασία της καρέτα καρέτα δραστηριοποιείται ο Σύλλογος για την προστασία της θαλάσσιας χελώνας, «Αρχέλων».

ΚΟΚΚΙΝΟ ΕΛΑΦΙ

Το κόκκινο ελάφι απειλείται με εξαφάνιση λόγω του κυνηγιού αλλά και της καταστροφής των δασών στα οποία ζουν. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μιας έρευνας της WWF Ελλάδας, ο αριθμός των ελαφιών της χώρας δεν ξεπερνά τα 600. Τα περισσότερα ελάφια στην Ελλάδα ζουν στο Δρυμό της Πάρνηθας και

ΘΥΜΗΣΟΥ

**Η προστασία των «συγκατοίκων» του πλανήτη
μας είναι υπόθεση όλων μας.**

στη Ροδόπη. Για την πρόληψη της εξαφάνισής τους έχουν δημιουργηθεί κρατικά εκτροφεία, μέρη δηλαδή όπου τα ελάφια μεγαλώνουν και στη συνέχεια κάποια από αυτά αφήνονται ελεύθερα στη φύση.

Δημήτρης Θεοδούλης

ΓΙΑ ΤΗ ΛΥΣΣΑ

Η λύσσα είναι μια αρρώστια, η οποία επηρεάζει τον εγκέφαλο. Συνήθως μεταδίδεται από ζώο σε

Εμφάνιση λύσσας

Κόκκινες κουκίδες: αλεπούδες

Μπλε κουκίδες: σκύλοι ή γάτες

Πράσινες κουκίδες: αγελάδες

ζώο, αλλά μπορεί να προσβάλει και τον άνθρωπο. Προκαλείται από έναν ιό και μπορούν να κολλήσουν όλα τα θηλαστικά. Εμφανίστηκε πάλι στη χώρα μας από το Φθινόπωρο του 2012, κυρίως στη βόρεια Ελλάδα.

Η λύσσα έχει διάφορα **σημάδια**. Ένα από αυτά είναι να φέρεται ένα ζώο παράξενα:

- ✓ Είναι εχθρικό και ίσως προσπαθεί να σε δαγκώσει ή να δαγκώσει άλλα ζώα.
- ✓ Τρέχουν τα σάλια του ή βγάζει αφρούς από το στόμα.
- ✓ Δεν μπορεί να πιει ή να φάει και φοβάται να πλησιάσει το νερό.
- ✓ Δεν μπορεί να περπατήσει ή να τρέξει.

Τα **συμπτώματα** της λύσσας στους ανθρώπους στην αρχή μοιάζουν με ίωση: πυρετός, πονοκέφαλος, κούραση, πονόλαιμος. Είναι πολύ σοβαρή ασθένεια, αλλά μπορεί να προληφθεί με το εμβόλιο και τον ορό.

Αν μας δαγκώσει κάποιο ζώο:

- ✓ Πλένουμε το τραύμα με άφθονο νερό και σαπούνι για 5 λεπτά και το απολυμαίνουμε με αντισηπτικό (οινόπνευμα ή ιώδιο).
- ✓ Ζητάμε αμέσως τη συμβουλή κάποιου γιατρού.

Για την **πρόληψη της λύσσας στα ζώα** χρησιμοποιούνται από τους ειδικούς τα εμβόλια-δολώματα. Τα άγρια ζώα τα τρώνε και έτσι «εμβολιάζονται».

Αν βρούμε ένα εμβόλιο-δόλωμα πρέπει:

- ✓ Να μην το πιάσουμε.
- ✓ Αν το πιάσουμε κατά λάθος, να πλυθούμε πολύ καλά.
- ✓ Να ενημερώσουμε έναν ενήλικα.

Πρέπει να **εμβολιάσεις** το κατοικίδιό σου και να μην το αφήνεις να έρχεται σε επαφή με αδέσποτα ζώα. Ένα αδέσποτο ή

άγριο ζώο μπορεί να συμπεριφέρεται κανονικά, αλλά ήδη να έχει προσβληθεί από λύσσα που θα εκδηλωθεί σε λίγες μέρες.

ΑΡΕΤΗ ΛΩΛΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΠΑΠΑΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΓΩΝΙΔΗΣ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΠΑΓΩΝΙΔΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΤΣΙΧΛΑ

Η τσίχλα δεν είναι ένα προϊόν της εποχής μας μόνο. Τη γνώριζαν και την απολάμβαναν και οι αρχαίοι Έλληνες και οι αρχαίοι Μάγια στην Αμερική. Βέβαια όχι με τη σημερινή της μορφή. Η σημερινή μορφή της τσίχλας άρχισε να κατασκευάζεται από το 1860.

Η τσίχλα έχει φίλους και εχθρούς. Τα παιδιά συνήθως τη λατρεύουν, ενώ οι δάσκαλοι και οι οδοντίατροι την απαγορεύουν. Υπάρχει πια σε όλο τον κόσμο και σε διάφορες μορφές και γεύσεις. Είναι ένα παράξενο είδος, γιατί, ενώ τη μασάς, δεν είναι τροφή!

Αλλά από τι αποτελείται η τσίχλα; Αποτελείται από τη μαστίχα, έναν χυμό που κολλάει και βγαίνει από το μαστιχόδεντρο. Η επίσημη ονομασία του είναι μαστιχοφόρος σχίνος. Οι περισσότερες όμως τσίχλες σήμερα δεν έχουν ως βάση τους το μαστιχοφόρο σχίνο. Άλλα προϊόντα τον έχουν αντικαταστήσει και αυτά τα προϊόντα προέρχονται τελικά από το πετρέλαιο. Μη φανταστείτε όμως ότι βάζουμε πετρέλαιο στο στόμα μας!

Μαστιχόδεντρα στη Χίο

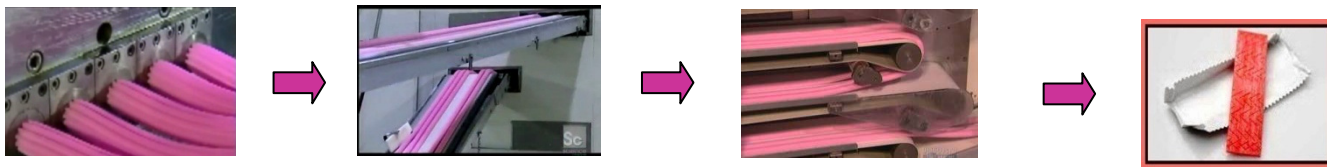
Τα προϊόντα αυτά του πετρελαίου ή και ο φυσικός μαστιχοφόρος σχίνος ανακατεύονται με διάφορα άλλα υλικά (ελαστικά υλικά, κερί κλπ) για να κατασκευαστεί το μέρος αυτό της τσίχλας που δεν διαλύεται στο στόμα μας και μπορούμε να το μασάμε ώρες. Όλο αυτό, που το ονομάζουμε «βάση της τσίχλας», αλέθεται, λιώνει και αποστειρώνεται μέχρι να γίνει ένα πηχτό καθαρό σιρόπι. Σε αυτό το σιρόπι μετά προσθέτουμε ζάχαρη, σιρόπι καλαμποκιού ή άλλα γλυκαντικά, χρώματα, αρώματα. Έτσι κάθε τσίχλα έχει το δικό της άρωμα, χρώμα, γεύση, ελαστικότητα (για εύκολες ή δύσκολες φούσκες...).

Μαστιχοφόρος σχίνος

Στη συνέχεια όλο το προϊόν αυτό το ρίχνουν σε μεγάλα δοχεία για να γίνει σαν ζύμη ψωμιού. Αυτή η ζύμη μετά μετατρέπεται σε φύλλα, που, όταν κρυώσουν και σκληρύνουν, τα κόβουμε σε κομμάτια που είναι οι τσίχλες που θα μασήσουμε. Φυσικά τυλίγονται με ειδικό χαρτί και μετά μπαίνουν σε ειδικά κουτάκια.

Βιομηχανική παραγωγή τσίχλας

Η τσίχλα έχει ορισμένες καλές ιδιότητες. Βελτιώνει την πέψη, βοηθά στη συγκέντρωση και τη μνήμη, καταπολεμά την υπνηλία, βοηθά μερικούς να κόψουν το κάπνισμα, κάνει το στόμα μας να μυρίζει ωραία. Μερικοί λένε ότι είναι καλύτερα να μασουλάς τσίχλα παρά, ας πούμε, πατατάκια! Επίσης με το μάσημα της τσίχλας μπορεί να μειωθεί το άγχος.

Από την άλλη μεριά το μάσημα της τσίχλας κάνει τα παιδιά να τρώνε λιγότερο, γιατί τους κόβει την όρεξη. Αυτό βέβαια είναι καλό για αυτούς που θέλουν να κάνουν δίαιτα. Επίσης με το μάσημα της τσίχλας μπορεί το στομάχι να «νομίζει» ότι θα δεχθεί σε λίγο τροφή και έτσι αρχίζει να χύνει υγρά για το χώνεμα. Όπως είπαμε και στο μάθημα της φυσικής, αυτά τα υγρά είναι καυστικά. Όταν λοιπόν δεν πέσει τροφή στο στομάχι και τα υγρά αυτά χυθούν μέσα του, καίνε το ίδιο το στομάχι. Έτσι μπορεί να έχουμε καούρες ή πόνο στην κοιλιά μας.

Τέλος υπάρχει ένα παλιός φόβος μήπως καταπιούμε την τσίχλα. Πολλοί γονείς ανησυχούν μην τυχόν πνιγούν τα παιδιά τους ή μήπως κλείσει το έντερό τους, αν καταπιούν την τσίχλα που μασάνε. Κάποιοι πίστευαν ότι χρειάζονται επτά χρόνια για να χωνευτεί μία τσίχλα. Έχει αποδειχτεί ότι αυτοί οι φόβοι είναι υπερβολικοί. Το μέρος εκείνο της τσίχλας που παραμένει στο μάσημα μπορεί να αποβληθεί από το έντερο. Πρέπει κάποιο παιδί να μασάει πολλές τσίχλες την ημέρα και να τις καταπίνει για να χρειαστεί μετά να κάνει εγχείριση και να του αφαιρέσουν από το έντερό του όλο αυτό το υλικό που δεν χωνεύεται και μπορεί να το φράξει επικίνδυνα.

Μαρία Δαουλτζή

ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΚΙ ΟΜΩΣ ΥΠΑΡΧΟΥΝ!

Στην Ελλάδα υπάρχουν 39 ηφαίστεια. Μικρά και σχετικά άγνωστα ηφαίστεια υπάρχουν στα νησιά Χίος (περιοχή Αντιστρόβιλα), Λήμνος, Σκύρος (ηφαίστειο Μπάρες, νησίδες Ψαθούρα και Ψαθουροπούλα), Εύβοια (πολλά μικρά ηφαίστεια στο βόρειο μέρος της) και αλλού.

Στην ηπειρωτική Ελλάδα υπάρχουν ηφαίστεια κοντά στη Θήβα, στον Αλμυρό, στην Έδεσσα (περιοχή Αλμωπίας), στη Θράκη (περιοχή Φερρών - Σαπών) και αλλού.

Πιο σημαντικά είναι τα ηφαίστεια στα Μέθανα της Πελοποννήσου, στα νησιά Νίσυρος και Μήλος και πάνω από όλα το ηφαίστειο της Σαντορίνης.

Στη Μήλο βρίσκεται το λεγόμενο ηφαίστειο της Φυριπλάκας το οποίο έχει ύψος 220μ και διάμετρο 1.700μ.

Ένα άλλο σημαντικό ηφαίστειο υπάρχει στο νησί Νίσυρος. Έχει καλντέρα⁷ με ύψος 650μ και διάμετρο 3.000μ. Οι επιστήμονες υπολογίζουν ότι για τελευταία φορά βγήκαν υλικά του εσωτερικού της γης από το ηφαίστειο αυτό πριν από περίπου 20.000 χρόνια. Η εντονότερη και θαυματικότερη ηφαιστειακή εκδήλωση στη Νίσυρο είναι η οι ατμοί που βγαίνουν από τρύπες στο έδαφος, ιδιαίτερα στον κρατήρα του **Στέφανου** και την περιοχή του **Λόφου**. Τα αέρια που βγαίνουν από εκατοντάδες σημεία στην περιοχή αυτή και έχουν

Κρατήρας Στέφανου

μέγιστη θερμοκρασία (**100° C περίπου**). Την ίδια θερμοκρασία έχει και το έδαφος στα σημεία αυτά.

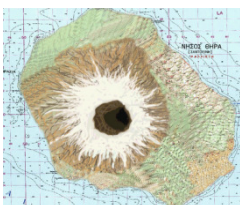

Ηφαίστειο Μεθάνων

Στην Πελοπόννησο βρίσκεται και το γνωστό ηφαίστειο των Μεθάνων που είναι ένας μυτερός λόφος με ύψος 417μ. και διάμετρο 150μ. Αποτελείται από ξεραμένη λάβα που δεν πρόλαβε να κυλήσει στην πλαγιά, αλλά στερεοποιήθηκε μόλις βγήκε από τη γη.

ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ

Η καταστροφική έκρηξη του ηφαιστίου της Σαντορίνης («Μινωική έκρηξη») έγινε στη Σαντορίνη κατά τον 17ο αιώνα π. Χ. Η Σαντορίνη καθώς και τα νησιά Θηρασία και Ασπρονήσι είναι απομεινάρια του ηφαιστειογενούς νησιού Στρογγύλη. Η Στρογγύλη ήταν ένας ηφαιστειακός κώνος. Το κεντρικό τμήμα της ανατινάχτηκε και βυθίστηκε μαζί με τον κρατήρα του ηφαιστίου από τη Μινωική Έκρηξη και είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αυτού που σήμερα ονομάζουμε καλντέρα της Σαντορίνης που είναι καλυμμένη

Μινωική Έκρηξη

Η καλντέρα

⁷ **Καλδέρα** ή **Καλντέρα** (Ισπανικά *caldera*: «καζάνι») ονομάζεται εδαφική κοιλότητα («λακούβα») που σχηματίζεται όταν υποχωρεί το τμήμα ενός ηφαιστειακού κώνου (βουνού) ή όταν διαβρώνονται (φαγώνονται) βαθμιαία τα εσωτερικά τοιχώματά του.

από τη θάλασσα. Η καλντέρα αυτή είναι η μεγαλύτερη στον κόσμο με ύψος 300μ. και διάμετρο 16 χλμ. Από αυτή ξεπροβάλλουν τα ηφαιστειογενή νησιά Παλιά και Νέα Καμένη και γύρω της έχει τα νησιά Σαντορίνη, Θηρασία και Ασπρονήσι. Έχει υπολογιστεί ότι ο όγκος των υλικών του εσωτερικού της γης που εκτοξεύτηκαν ήταν περίπου 60 κυβικά χιλιόμετρα.

Η Σαντορίνη σήμερα

Η Μινωική έκρηξη είναι η δεύτερη μεγαλύτερη έκρηξη στην ιστορία μετά από την έκρηξη στο ηφαίστειο Ταμπόρα στην Ινδονησία το 1815.

Η χρονική διάρκεια από τις πρώτες εκρήξεις μέχρι την δημιουργία της καλντέρας υπολογίζεται σε δύο με τρεις μέρες. Το ύψος της σκόνης από την έκρηξη έφτανε τα 35 χιλιόμετρα! Από την έκρηξη προκλήθηκε τσουνάμι που έπληξε τα γειτονικά νησιά και τις βόρειες ακτές της Κρήτης. Υπολογίζεται ότι έφτασε στην Κρήτη σε 30 με 45 λεπτά και είχε ύψος 15 με 30 μέτρα. Οι ποσότητες των αερίων του ηφαιστείου που συγκεντρώθηκαν στην ατμόσφαιρα προκάλεσαν πτώση στη θερμοκρασία της γης ίσως και κατά 3° C για τουλάχιστον τρία χρόνια.

Ο καθηγητής Σπύρος Μαρινάτος που έκανε ανασκαφές στην Κρήτη και στη Σαντορίνη, υποστήριξε ότι η Μινωική έκρηξη ήταν αυτή που προκάλεσε την καταστροφή του Μινωικού πολιτισμού στην Κρήτη. Ο νεότερος υπολογισμός της χρονολογίας της Μινωικής Έκρηξης (1600-1627 π.Χ.) δημιούργησε διαφωνίες μεταξύ των επιστημόνων. Άλλοι υποστηρίζουν ότι η Μινωική Έκρηξη κατέστρεψε τον αρχαίο Μινωικό Πολιτισμό με το τεράστιο τσουνάμι και άλλοι το αμφισβητούν με βάση τις χρονολογίες.

Η τελευταία δραστηριότητα του ηφαιστείου της Σαντορίνης ήταν το 1950. Βλέπουμε στην εικόνα να βγαίνει καπνός από το νησάκι Καμένη.

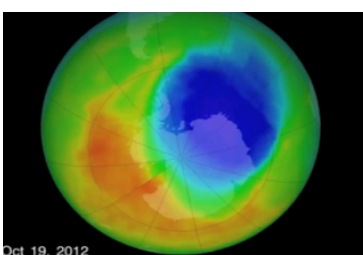
Ελευθερία Δανηλίδου
& ο δάσκαλος της τάξης

Η ΤΡΥΠΑ ΤΟΥ ΟΖΟΝΤΟΣ

Το όζον είναι ένα αέριο που καλύπτει τη γη στα ψηλά στρώματα της ατμόσφαιρας (στα 20-30 χιλιόμετρα ύψος). Αυτό εμποδίζει να περάσουν οι βλαβερές ακτίνες του ήλιου που κάνουν κακό στο δέρμα μας και μπορεί να προκαλέσουν ακόμη και καρκίνο.

Όμως σήμερα το στρώμα του όζοντος μειώνεται σε πάχος, ιδίως πάνω από τον νότιο

πόλο της γης. Αυτό το φαινόμενο ονομάζεται «τρύπα του όζοντος». Αυτό οφείλεται στους ανθρώπους. Αυτοί, με τις διάφορες δραστηριότητές τους πάνω στην επιφάνεια της γης, τελικά αφήνουν να διασκορπίζονται στην ατμόσφαιρα διάφορα αέρια. Τα αέρια αυτά ανεβαίνουν ψηλά στην

ατμόσφαιρα και καταστρέφουν το όζον. Είναι πολύ σημαντικό πρόβλημα, γιατί απειλείται η υγεία μας από τις ακτίνες του ήλιου.

Αλκμήνη Σούλα

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

Οι μέλισσες επικοινωνούν μεταξύ τους με έναν τρόπο παράξενο και διαφορετικό από τους ανθρώπους. Τον χρησιμοποιούν για να δείξουν πού υπάρχει πολλή γύρη, πού υπάρχει κατάλληλο μέρος για στήσιμο κυψέλης κλπ. Αυτός ο τρόπος επικοινωνίας ονομάζεται «χορός της μέλισσας». Ο χορός αυτός γίνεται μέσα στην κυψέλη από μία μέλισσα που βαδίζει σχηματίζοντας ορισμένα σχήματα, ενώ οι άλλες μέλισσες την παρακολουθούν προσεκτικά. Η πρώτη παρατήρηση του χορού των μελισσών έγινε από τον αυστριακό βιολόγο Καρλ φον Φρις, ο οποίος τιμήθηκε το 1973 με το βραβείο Νόμπελ για αυτή την ανακάλυψη.

Υπάρχουν δυο είδη χορών:

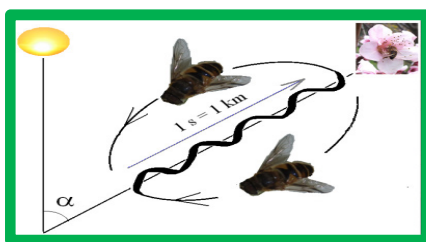
Κυκλικός χορός

Ο κυκλικός χορός εξηγεί στις μέλισσες πως υπάρχει τροφή σε απόσταση λιγότερη από 100 μέτρα. Η μέλισσα κάνει κύκλους βαδίζοντας μέσα στην κυψέλη γυρίζοντας δύο ή τρεις φορές προς τα δεξιά και προς τ' αριστερά. Αυτό το κάνει πολλές φορές.

Ο χορός σε οχτάρια εξηγεί στις μέλισσες πως πρέπει να πάνε μακρύτερα από 100 μέτρα. Η μέλισσα πρώτα χαράζει μία ευθεία γραμμή και μετά κάνει από ένα ημικύκλιο σε κάθε πλευρά της ευθείας. Πάνω στην ευθεία κινείται κουνώντας δεξιά-αριστερά την κοιλιά της (δηλαδή το πίσω μέρος του σώματός της). Η ευθεία γραμμή δείχνει την κατεύθυνση της τροφής σε σχέση με τον ήλιο και οι κινήσεις της κοιλιάς, η ταχύτητα των περιστροφών, το μήκος της ευθείας κλπ. δείχνουν την απόσταση της τροφής από την

Χορός σε οχτάρια στην κυψέλη

Εξήγηση χορού σε οχτάρια

κυψέλη. Όταν η κίνηση γίνεται στη γραμμή προς τον ήλιο και προς τα πάνω, η τροφή βρίσκεται προς τον ήλιο. Όταν η κίνηση γίνεται στη γραμμή προς τον ήλιο και με φορά προς τα κάτω, οι μέλισσες πρέπει να κατευθυνθούν στο σημείο έχοντας τον ήλιο από πίσω τους. Κίνηση σε γωνία 60° με τη γραμμή προς τον ήλιο και αριστερά δείχνει ότι η τροφή βρίσκεται σε μία κατεύθυνση με γωνία 60° αριστερά του ήλιου.

Ο χορός των μελισσών είναι μία μοναδική επικοινωνία στον κόσμο των ζώων!

Παναγιώτης Παγωνίδης

ΤΟ ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΩΝ ΒΕΡΜΟΥΔΩΝ

Μερικοί το αποκαλούν «Τρίγωνο των Βερμούδων», άλλοι «Τρίγωνο του Διαβόλου» και άλλοι «Κόλαση των Χαμένων». Είναι μία έκταση με σχήμα τριγώνου στον Ατλαντικό Ωκεανό, έξω από τα παράλια των Βερμούδων, όπου πάνω από εκατό πλοία και αεροπλάνα λένε ότι έχουν χαθεί. Οι πλευρές του τριγώνου έχουν μήκος 1.000 ναυτικά μίλια η καθεμιά (1 ναυτικό μίλι = 1.852 μέτρα).

Βερμούδων έχει εξηγηθεί με διάφορους τρόπους. Λένε ότι τεράστια κύματα βυθίζουν πλοία, ανεμοστρόβιλοι παρασέρνουν αεροπλάνα, τέρατα ή ρουφήχτρες τα καταπίνουν όλα αυτά κλπ.

Όμως τι λέει η επίσημη επιστήμη; Στη δεκαετία του 90, ο Λόρενς Κους ξεκίνησε την έρευνα αυτού του μυστηριώδους τριγώνου. Κάποια στιγμή έγραψε ένα βιβλίο με τίτλο «Το τρίγωνο των Βερμούδων: Το μυστήριο λύθηκε». Υποστηρίζει ότι διάφορες φανταστικές αφηγήσεις είχαν εξηγήσει τις εξαφανίσεις με τη σκοτεινή δράση της φύσης ή σε εξωγήινα όντα. Όμως η πραγματικότητα και η εξέταση των περιστατικών με λεπτομέρεια και υπομονή δείχνουν ότι ένα σημαντικό ποσοστό των περιστατικών τα περιέγραψαν με αρκετή δόση φαντασίας ή τα παραφούσκωσαν μετέπειτα συγγραφείς. Τελικά πολλές επίσημες υπηρεσίες έχουν δηλώσει ότι ο αριθμός και η φύση των εξαφανίσεων στην περιοχή είναι παρόμοια με οποιαδήποτε άλλη περιοχή του ωκεανού. Σύμφωνα με την Αμερικανική Ακτοφυλακή, το Τρίγωνο των Βερμούδων αποτελεί φαντασιοπληξία, γιατί κανένα ίχνος κάποιου μυστηριώδους φαινομένου δεν εντοπίστηκε.

Αλέξανδρος Δημητρακόπουλος
Παναγιώτης Παγωνίδης
Γιάννης Τοπαλίδης

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ

Πριν πάμε στην Ασπροβάλτα παίξαμε με την μπάλα της Αλκμήνης. Ο κ. Νίκος ήταν άρρωστος και δεν ήρθε. Όταν ήρθαν τα λεωφορεία μας είπαν πως δεν είχε άλλες διαθέσιμες θέσεις και έτσι πήγαμε με την τάξη του κ. Μιχάλη. Στην τάξη του κ. Μιχάλη ήμασταν εγώ, ο Τηλέμαχος, η Σοφία, η Αλκμήνη και ο Θεοδούλης. Η διαδρομή ήταν τέλεια (έτσι και αλλιώς δεν έχει σημασία ο προορισμός αλλά το ταξίδι). Συνεχόμενα βλέπαμε δέντρα. Κατά την γνώμη μου ήταν τέλεια για κρυφτό εκεί. Στα Δελφινάκια φτάσαμε πρώτη. Ήταν πολύ διασκεδαστικά διότι είχε δυο γήπεδα του ποδοσφαίρου, ένα του μπάσκετ και είχε επίσης τραπέζια για πινκ πονκ. Με το που τα είδαμε εξαπλωθήκαμε στα γήπεδα και παίξαμε μπάλα. Εγώ έβαλα και ένα γκολ. Μετά κατά της μία πήγαμε να φάμε και ξαφνικά άρχισε να βρέχει. Εγώ και ο Τηλέμαχος κατά τη διάρκεια της βροχής πήγαμε να πάρουμε παγωτό αφού είχαμε φάει πρώτα το φαγητό μας. Μετά εμείς τα πέντε παιδιά παίξαμε κρυφτό. Αφού είχε περάσει η ώρα ήταν η ώρα για αποχώρηση. Όλα τα παιδιά της τάξης έφυγαν και μόνο εμείς οι πέντε μείναμε, γιατί άργησε το λεωφορείο. Επειδή αργούσε το λεωφορείο μας έστειλαν πάλι μέσα στα γήπεδα, στα οποία παίξαμε φρίτζμπι με κάτι χαλασμένες ρακέτες του πινκ πονκ. Μετά από πολύ ώρα ήρθε και το λεωφορείο και έτσι φύγαμε **HTAN ΤΕΛΕΙΑ!!!!!!!!!!**

Γιάννης Τοπαλίδης

Την ημέρα της εκδρομής πήγα στο σχολείο και πήρα ένα στικ μπουγάτσα. Παίξαμε λίγο βόλεϊ σχεδόν όλο το Ε'1. Μετά από περίπου μισή ωρίτσα συνειδητοποιήσαμε ότι ο κ. Νίκος έλειπε. Όταν ήρθαν τα λεωφορεία χωριστήκαμε εγώ, η Αλκμήνη, ο Τηλέμαχος, ο Γιάννης και ο Δημήτρης από το υπόλοιπο Ε'1. Εμείς οι πέντε πήγαμε με την κ. Ειρήνη και το υπόλοιπο Ε'1 με την κ. Μαρία. Όταν φτάσαμε τρέξαμε κατευθείαν σε κάτι ωραίες ξύλινες κούνιες.

Το μεσημέρι άρχισε να βρέχει και τρέξαμε κάτω από την καφετέρια. Μέχρι να σταματήσει η βροχή τρώγαμε το φαγητό μας. Επιτέλους σταμάτησε η βροχή. Στεναχωρήθηκα που δεν ήρθε ο κ. Νίκος. Το απογευματάκι ήρθαν όλα τα λεωφορεία εκτός από το δικό μας λεωφορείο επειδή έπαθε μια βλάβη. Περιμέναμε ώσπου να έρθει καινούριο.

ΣΟΦΗ ΑΓΟΡΑΚΗ

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

«Πώς λέγεται, Λάκη. Ο Γάλλος παπάς;»

«Μα... παπαγάλος, κύριε!»

«Τα αβγά είναι της ημέρας;»

«Φυσικά, τη νύχτα οι κότες κοιμούνται!»

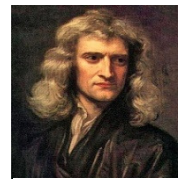
«Γιαννάκη, δεν ντρέπεσαι να γλείφεις την τούρτα;»

«Γιατί, μαμά; Αφού η γλώσσα μου είναι καθαρή!»

Σταύρος Τσιπλακίδης

ΟΙ ΔΥΟ ΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΝΕΥΤΩΝΑ

Ο κορυφαίος Άγγλος φυσικός επιστήμονας Νεύτωνας (1642-1727) – ένα από τα πιο δυνατά μυαλά που υπήρξαν ποτέ πάνω στον πλανήτη – είχε μία γάτα και ένα γατάκι. Αυτά ήθελαν κάθε πρωί να βγαίνουν έξω και τον ενοχλούσαν. Ο Νεύτωνας φώναξε έναν γέρο μάστορα να κάνει δύο τρύπες για να βγαίνουν έξω, μία μεγάλη για τη γάτα και μία μικρότερη για το γατάκι. Όταν τελείωσε τη δουλειά, ρώτησε τον Νεύτωνα γιατί ήθελε να γίνουν δύο τρύπες. Ο Νεύτωνας του απάντησε ότι από τη μία θα έβγαινε η μεγάλη γάτα και από την άλλη το γατάκι. Ο μάστορας τότε διστακτικά του είπε ότι θα μπορούσε μάλλον και το γατάκι να βγαίνει από την τρύπα της γάτας... Κόκκαλο ο Νεύτωνας!

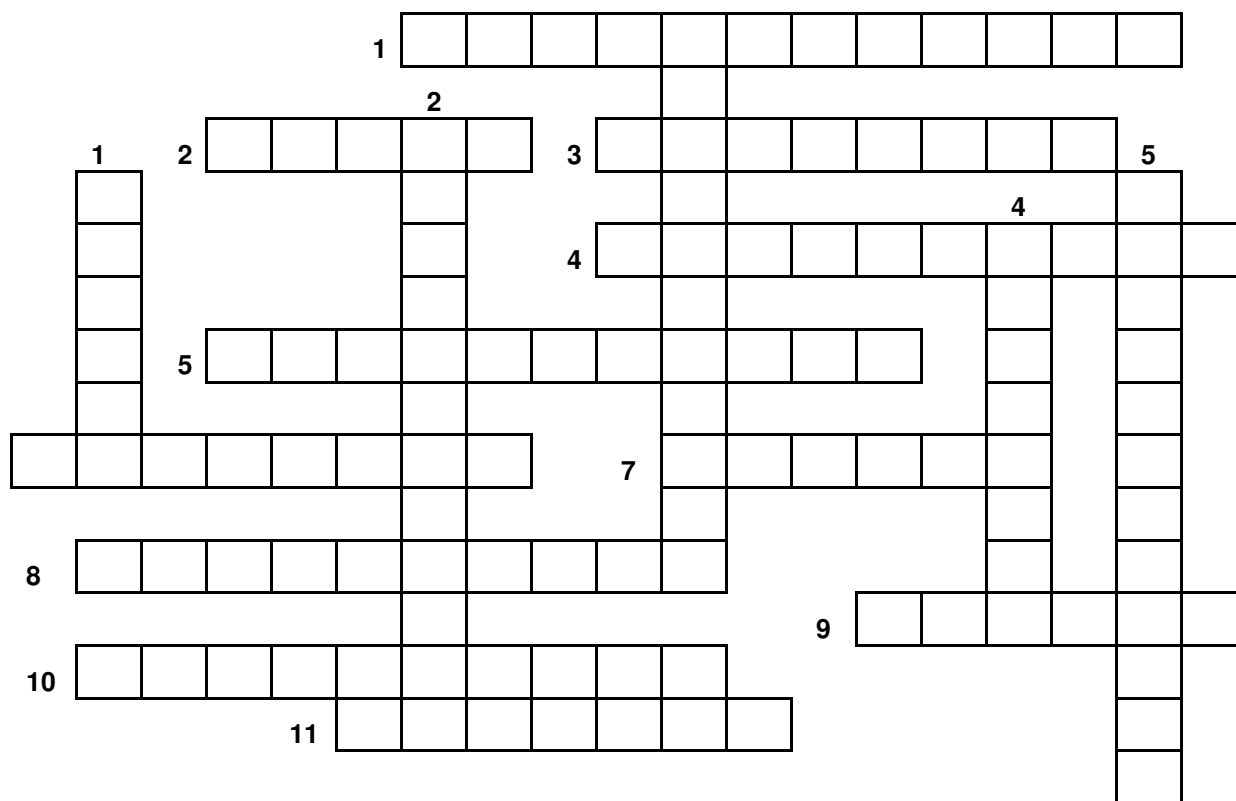
Ο Νεύτωνας

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τα $\frac{3}{4}$ των μαθητών του Ε1 υποστηρίζουν τον ΠΑΟΚ. Το $\frac{1}{3}$ των μαθητών του Ε1 υποστηρίζουν τον ΑΡΗ. Οι μαθητές του Ε1 είναι λιγότεροι από 30 και περισσότεροι από 15. Υπάρχουν 3 μαθητές που υποστηρίζουν και τον ΠΑΟΚ και τον ΑΡΗ μαζί (ο ένας γονέας τους είναι παοκτής και ο άλλος αρειανός...). Ποιο είναι το κλάσμα των τριών αυτών μαθητών ως προς σύνολο της τάξης;

Λύση: 3/21

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Γενουάτης πολεμιστής
2. Ρούμελη, φρούριο στην ακτή του Βοσπόρου.
3. Σουλτάνος που πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Μογγόλους στη μάχη της Άγκυρας.
4. Μικρή πύλη του εσωτερικού τείχους της Πόλης.
5. Κωνσταντίνος, ο τελευταίος αυτοκράτορας της Πόλης.
6. Τούρκοι, εχθρός της αυτοκρατορίας που εμφανίστηκε τον 14^ο αιώνα.
7. Εκεί ήταν η εξόριστη βυζαντινή αυτοκρατορία με σημαία τον δικέφαλο αετό.
8. Το πιο μεγάλο κανόνι των Οθωμανών.
9. Το δεσποτάτο του στην Πελοπόννησο.
10. Αρχηγός των Μογγόλων.
11. Στη Θεσσαλονίκη υπήρχε το κίνημα των

ΚΑΘΕΤΑ

1. Γιος και διάδοχος του Μουράτ Β΄.
2. Δεύτερη πρωτεύουσα του Οθωμανικού κράτους.
3. Αυτοκρατορία στον Εύξεινο Πόντο.
4. Ούγγρος μηχανικός.
5. Η πρώτη άλωση της Κωνσταντινούπολης έγινε από τους

Αλκμήνη Σούλα

ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΔΑΣΚΑΛΟ ΜΕ 39,2 ΠΥΡΕΤΟ ΚΑΙ ΒΡΑΣΜΟ ΕΝ ΚΡΑΝΙΩ

Έστω ότι το Ε1 αποφάσισε να βγάλει ένα περιοδικό, το «Άλλο Μάτι». Οι μαθητές και οι μαθήτριες δούλεψαν με τρόπο αποδοτικό και συγκινητικό. Και ο δάσκαλος της τάξης πάσχιζε. Τελικά προέκυψε ένα ενδιαφέρον και πρωτότυπο αποτέλεσμα. Το περιοδικό τυπώθηκε σε δύο εκδοχές. Η μία ήταν έγχρωμη και σε χαρτί ποιότητας και η άλλη πιο απλή, ασπρόμαυρη. Η έγχρωμη τυπώθηκε σε 50 αντίτυπα. Το κάθε αντίτυπο είχε κόστος παραγωγής 3 ευρώ. Η τιμή πώλησής του καθορίστηκε από τη συνεδρίαση της τάξης (προεδρεύοντος του αναπληρωτή προέδρου Δημητρακόπουλου) στα 5 ευρώ. Η ασπρόμαυρη εκδοχή τυπώθηκε σε 80 αντίτυπα. Το κόστος παραγωγής του καθενός ήταν 1 ευρώ και η συνεδρίαση καθόρισε την τιμή πώλησής του στα 2 ευρώ. Τελικά έγινε κατορθωτό να πουληθεί το 90% της έγχρωμης έκδοσης και το 95% της ασπρόμαυρης έκδοσης. Κερδίσαμε τίποτε ή «μπήκαμε μέσα»; Μπορέσαμε να πάμε σε ένα εστιατόριο για να γιορτάσουμε το σημαντικό μας έργο με ψιλοκομμένο («σούπα», αν και καλοκαίρι...) για το δάσκαλο και κρέμα καραμελέ για τον κάθε έναν από τους 18 μαθητές του Ε1 (συν τον Στέργιο Παγωνίδη της έκτης, που συμμετείχε και αυτός στο περιοδικό); Η τιμή της «σούπας» ήταν 7 ευρώ και της κρέμας καραμελέ 3 ευρώ. Μήπως χρειάστηκε, στο τέλος, εξαιτίας της αδυναμίας μας να πληρώσουμε, να πλύνουμε όλοι μαζί πιάτα του καταστήματος για κάποιες ώρες; Αν μπορέσαμε να πληρώσουμε, έμεινε κάποιο αξιόλογο ποσό για το ταμείο της επόμενης χρονιάς (που πρέπει να είναι πιο «γεμάτο», ως ταμείο έκτης τάξης...); Τι ποσό έμεινε; Είναι άραγε αρκετό, ώστε να μην κατηγορηθούμε για απερίσκεπτη σπατάλη; Και ο δάσκαλος να μην είναι αναγκασμένος να κυκλοφορεί με αλεξίσφαιρο γιλέκο και συνοδεία «φουσκωτών» για προστασία από μαινόμενα μέλη της σχολικής κοινότητας, εξαιτίας της οικονομικά καταστροφικής επιλογής του πατσατζίδικου;

Λύση: 83€ κέρδος

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Σαν σκλάβος δούλευε και σαν αφέντης τρώγε.

A) Όσο πιο σκληρά δουλεύει ο σκλάβος, τόσο περισσότερο πλουτίζει ο αφέντης.

B) Να εργάζεσαι όσο μπορείς περισσότερο, για να ευπορείς.

Γ) Κανείς αφέντης δεν λυπάται το σκλάβο του

Μετά από ανήφορο, κατήφορος υπάρχει.

A) Μετά από μεγάλο ανήφορο, περίμενε μεγάλο κατήφορο.

B) Υπάρχουν ανηφορικοί και κατηφορικοί δρόμοι.

Γ) Μετά από μια δυσκολία ακολουθεί η επιτυχία.

Πενία τέχνες κατεργάζεται.

A) Όσοι ασχολούνται πάντα πολύ πρωί.

B) Η φτώχεια κάνει τους ανθρώπους ανίκανους να εργαστούν.

Γ) Η φτώχεια υποχρεώνει τον άνθρωπο να επινοεί τρόπους για να την αντιμετωπίζει.

Πίσω έχει η αχλάδα την ουρά.

A) Μετά από μια δυσάρεστη κατάσταση ακολουθεί πάντα μια ευχάριστη.

B) Οι δυσκολίες όχι στην αρχή, αλλά συνήθως στο τέλος.

Γ) Κανείς δεν μπορεί να ξέρει αυτό που θα γίνει στο μέλλον.

Επιλογή: Αλέξανδρος Δημητρακόπουλος

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ο δάσκαλος: «Κωστάκη, κλίνει μου το ρήμα τρέχω».

Και ο Κωστάκης: «Τρέχω, έτρεχα, σκόνταψα, έπεσα. Χτύπησα, έκλαψα, σηκώθηκα και έφυγα».

ΚΡΥΠΤΟΛΕΞΟ

Κ	Α	Τ	Μ	Ν	Ω	Π	Α	Φ	Ψ	Σ	Υ	Κ	Λ	Ι	Ο	Π	Κ	Α	Α
Α	Α	Ρ	Τ	Γ	Δ	Φ	Λ	Δ	Ξ	Θ	Ρ	Α	Σ	Ψ	Α	Η	Ω	Μ	Ε
Α	Η	Λ	Γ	Ψ	Φ	Κ	Λ	Α	Κ	Λ	Ι	Φ	Φ	Α	Σ	Χ	Ν	Ν	Ρ
Σ	Γ	Ε	Α	Φ	Τ	Ρ	Η	Ξ	Σ	Α	Τ	Ε	Τ	Υ	Δ	Ζ	Σ	Β	Τ
Δ	Σ	Φ	Ξ	Θ	Υ	Δ	Δ	Θ	Ι	Τ	Υ	Μ	Ρ	Α	Ε	Ψ	Τ	Ω	Υ
Ω	Δ	Τ	Α	Ο	Ο	Ε	Ρ	Γ	Τ	Ο	Ι	Ρ	Γ	Σ	Σ	Ω	Α	Ψ	Θ
Ψ	Φ	Ο	Α	Ε	Ρ	Σ	Θ	Ι	Ο	Π	Λ	Κ	Φ	Δ	Α	Β	Ν	Χ	Ι
Χ	Γ	Η	Ο	Ι	Τ	Ι	Φ	Κ	Τ	Μ	Ν	Ω	Ο	Φ	Σ	Ν	Τ	Ζ	Ο
Ζ	Η	Σ	Ο	Λ	Υ	Ξ	Θ	Α	Α	Δ	Φ	Β	Ρ	Γ	Χ	Κ	Ι	Α	Π
Ζ	Ξ	Ρ	Α	Σ	Θ	Θ	Τ	Δ	Ι	Τ	Υ	Ν	Ρ	Η	Η	Γ	Ν	Σ	Λ
Χ	Κ	Ε	Ι	Η	Ι	Η	Δ	Ι	Ο	Ρ	Θ	Μ	Ε	Ξ	Μ	Η	Ο	Δ	Κ
Δ	Λ	Τ	Α	Π	Ο	Φ	Α	Κ	Υ	Ε	Ι	Φ	Δ	Κ	Ο	Υ	Σ	Φ	Ξ
Η	Α	Α	Ε	Π	Λ	Α	Τ	Ρ	Δ	Β	Ν	Σ	Φ	Λ	Σ	Τ	Σ	Γ	Η
Ε	Ν	Α	Τ	Ρ	Κ	Ρ	Σ	Φ	Α	Ξ	Α	Π	Η	Λ	Ε	Ρ	Δ	Η	Γ
Α	Α	Δ	Ε	Υ	Μ	Ε	Ν	Ο	Σ	Ε	Τ	Σ	Γ	Μ	Α	Ε	Φ	Ξ	Φ
Σ	Ε	Ρ	Τ	Σ	Σ	Ε	Ν	Ξ	Ξ	Δ	Β	Β	Τ	Ν	Σ	Σ	Ρ	Κ	Φ
Δ	Φ	Γ	Λ	Ε	Ε	Ζ	Χ	Ψ	Ω	Β	Ν	Μ	Θ	Β	Ω	Α	Τ	Λ	Δ
Ε	Ε	Υ	Α	Κ	Σ	Υ	Ν	Ε	Δ	Ρ	Ι	Α	Σ	Ε	Ω	Ν	Υ	Ι	Σ
Α	Σ	Δ	Φ	Γ	Η	Ξ	Κ	Λ	Ο	Π	Ι	Θ	Υ	Τ	Ρ	Ε	Θ	Υ	Α
Υ	Α	Ω	Δ	Ι	Α	Β	Ρ	Ω	Σ	Η	Σ	Ρ	Ε	Σ	Η	Α	Δ	Τ	Ε

1. Άθλημα το οποίο παίζεται με την πιο βαριά μπάλα από όλα τα αθλήματα.
2. $1/2 + 3/6 =$
3. Ο τελευταίος αυτοκράτορας του βυζαντίου.
4. Το φαινόμενο της προκαλεί αλλαγή του ανάγλυφου της γης.
5. Μονωτής ηλεκτρικού ρεύματος (το χρησιμοποιούμε στα καλώδια).
6. Η πέμπτη νότα της μουσικής.
7. Πρόδωσε τον Χριστό.
8. Οι κλιτές μετοχές τελειώνουν σε.....
9. Τι σημαίνει η λέξη ugly;
10. Τα νομοσχέδια πηγαίνουν στις αίθουσες.

Παναγιώτης Παγωνίδης

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ο μέσος όρος του ύψους των 18 μαθητών του Ε1 είναι 160 εκατοστά. Ο αναμενόμενος 19ος μαθητής (που είναι δίκαιος, αντικειμενικός, σιωπηλός, που παίρνει 11 με άριστα το 10 και έχει ύψος μεγαλύτερο των 0,0005 χιλιομέτρων...) είναι κοντούλης (προς το παρόν) και έχει ύψος μόνο 122 εκατοστά. Ποιος είναι ο μέσος όρος ύψους του Ε1 των 19 μαθητών; Αν έρθει ένας 20ός μαθητής στην τάξη, ποιο ύψος πρέπει να έχει για να αυξηθεί ο μέσος όρος του ύψους του Ε1 κατά 0,005 μέτρα;

Λύση: 1,68μ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

— Γιατί, Μαίρη, διαβάζεις όρθια;

— Μα... διαβάζω ορθογραφία»

— Όταν έχω, Τοτέ, στην πιατέλα μου 10 κολοκυθάκια και τα 2 τα φάει η αδελφή σου τα 5 ο αδελφός σου και τα 3 η γιαγιά σου, για εσένα τι θα μείνει ;

— Εγώ κυρία θα βουτήξω στο λαδάκι.

Ευαγγελία Χαριζάνη

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ο ιππόδρομος της Πόλης κατά την περίοδο της Στάσης του Νίκα είχε 14.008 θέσεις σε 34 σειρές (φανταστικό νούμερο!). Κάθε σειρά είχε 12 θέσεις περισσότερες από την προηγούμενη σειρά. Πόσες θέσεις είχε η πρώτη σειρά;

Λύση: 214 θέσεις

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ο άνθρωπος είναι ένα κλάσμα
το οποίο αριθμητή έχει την πραγματική του αξία
και παρονομαστή την ιδέα που έχει για τον εαυτό του.

Αν ο αριθμητής παραμένει σταθερός
όσο μεγαλύτερος είναι ο παρονομαστής
τόσο μικρότερο είναι το κλάσμα.

Αν ο αριθμητής μεγαλώνει
(με τις γνώσεις, για παράδειγμα)
πώς τα μαθηματικά των κλασμάτων μπορούν να διατηρήσουν
έναν καλό ανθρώπινο χαρακτήρα;

Λύση: Υποκειμενική αλλά ορθολογική. Πάντα με βάση τα μαθηματικά των κλασμάτων.

ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Στο μάθημα της γεωγραφίας:

- Τάκη, για δείξε μας στο χάρτη πού είναι η Αμερική.
- Εδώ!
- Μπράβο, παιδί μου.
- Τώρα εσύ, Νατάσσα, για πες μας ποιος ανακάλυψε την Αμερική;
- Ο Τάκης!

Μαρία Δαουλτζή